

*De rol van principles in het
coöperatierecht*

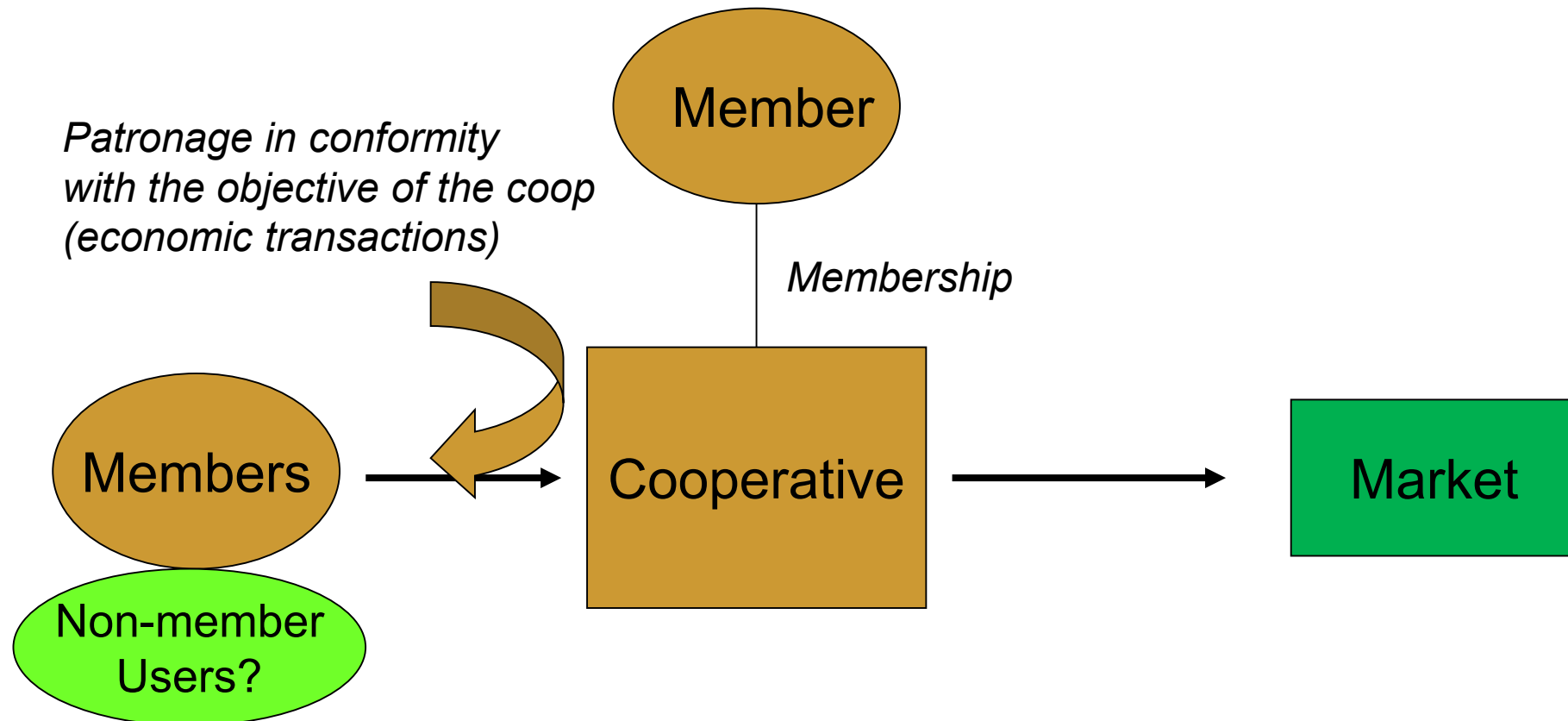
Ger van der Sangen
Tilburg Law School

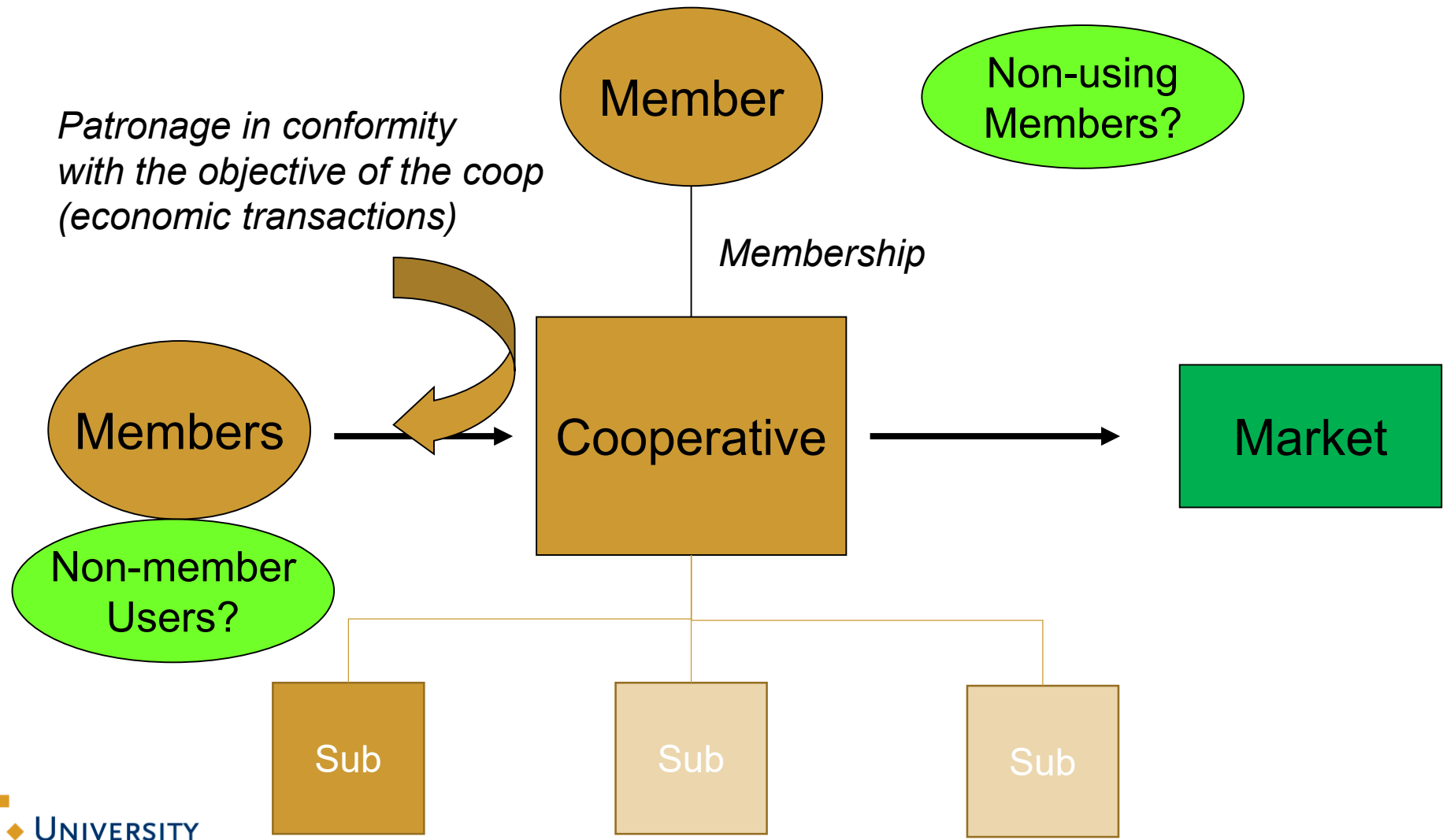
Wat is een coöperatie?

- ‘Ware coöperatie is dan die coöperatie die in haar streven uitgaat van dezelfde beginselen waaraan eenmaal de Pioneers van Rochdale op zoo schitterende wijze uitvoering hebben gegeven. Valse coöperatie betreft dan eenvoudig die soort van vereniging, die, gehuld in den vorm van coöperatieve verenigingen door de wet als zodanig erkend, strekt tot bereiking van geheel zelfzuchtige doeleinden.’
  - *J.H. Boudewijnse 1899*
- ‘Anything goes in het rechtspersonenrecht’
  - *L. Timmerman 2000*

Definities van coöperaties

- Ideological (ICA, ILO and UN):
  - A co-operative is an autonomous association of persons united voluntarily to meet their common **economic, social, and cultural needs and aspirations** through a jointly-owned and democratically-controlled enterprise
- Economic (Emelianoff):
  - Cooperative organizations represent the aggregates of economic units. (...) The true nature of such an agency can be thoroughly understood only if we clearly keep in mind that the cooperative represents the associated economic units in their functioning and not their association as a separate economic entity (**incomplete vertical integration**)
- Legal definitions (Art. 2:53.1 NCC)
  - A cooperative is an association established as a cooperative by virtue of a notarial deed. Under its articles of association, its statutory objective must be to provide for **certain material needs** of its members under contract, other than insurance contracts, concluded with them in the business its conducts or causes to be conducted to that end for the benefit of its members.
  - High degree of path dependency worldwide and in the EU (vide art. 1.3 SCE-Reg)
- Neutral definition (Dunn 1988:85)
  - User-owned
  - User-control
  - User-benefit

Uitgangspunten de rechtsvorm coöperatie in NL

- Economische doelstelling
- Verlengstuk van aangesloten bedrijfshuishoudingen van de leden
- Zakelijk verkeer tussen leden en coöperatie

- Art. 2:53 lid 1 BW geeft neutrale technisch-juridische weergave van de economische activiteit en functie van de coöperatie en bevat uitdrukkelijk geen ideologische component
  - *Van der Sangen, diss. UvA 1999, hoofdstuk 3*

Bronnen van coöperatierecht

- ILO-Recommendation nr. 193
  - UN-statement on cooperatives 1992
  - ICA-Principles 1995
  - SCE-Statute of the EU Regulation on SCEs
  - National statutes on cooperative law
  - Articles of association
  - Self-regulatory Governance Codes
  - Case Law
-
- Towards Principles of European Cooperative Law?

ICA-Principles and Values

- Voluntary and open membership
- Democratic member control
- Member economic participation
- Autonomy and independence
- Education, training and information of (potential) members
- Co-operation among cooperatives
- Concern for communities

- ‘Cooperatives are based on the value of self-help, self-responsibility, democracy, equality, equity, and solidarity. In the tradition of their founders, cooperatives members believe in the ethical values of honesty, openness, social responsibility and caring for others’

De normerende werking van ICA-Principles

- Slechts uiting van 'cooperative movement' of hebben de ICA-Principles ook juridisch normerende werking in welke vorm dan ook?
- Zie uitdrukkelijke verwijzing naar ICA-Principles in:
  - Statements of UN bijv. uit 1992
  - ILO Recommendation nr. 193
  - Communication of the European Commission als uitgangspunt voor beleid 2004
    - https://ec.europa.eu/growth/sectors/social-economy_en
  - Preambule van de SCE-Verordening
  - PECOL
  - Nationale wetgeving van o.a. Portugal, Spanje, Italië, Griekenland, België
  - Rechtspraak van Europees Hof van Justitie

De Paint Graphos-zaak

- ECJ EU 8 September 2011, Joint case 78/08, 79/08 en 80/08
- Een incentive om de ICA-Principles ook daadwerkelijk toe te passen
- Mogelijkheid voor nationale wetgevers coöperaties die de ICA-Principles toepassen, positief te discrimineren door middel van financiële incentives
- HvJ EU ontwikkelt zelf kader en normen waaraan 'ware' coöperaties moeten voldoen om fiscaal of anderszins voordeel te hebben ter bevordering van de 'social economy sector'
- Potentieel wordt in Nederland onvoldoende benut
- Vrijwillige toepassing van ICA-principles en verhouding tot coöperatierecht

References

- Euricse Report on the implementation of the SCE Regulation (2010)
- Bijman et.al. (2012), Report Support for farmers' cooperatives
- Cracogna et.al. (eds.) (2013), International Handbook of Cooperative Law
- Van der Sangen (2014), How to regulate cooperatives in the EU. A theory of path dependency
- Fajardo et. al. (2017), Principles of European Cooperative Law, Study Group on European Cooperative Law, Intersentia, Cambridge 2017
- J. Michie, J. Blasié & C. Borzage (eds.), *The Oxford Handbook of Mutual, Co-operative, and Co-owned Business*, Oxford: Oxford University Press 2017